

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VIII.20.174/2019/9. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke
. Gyarmathy Judit előadó bíró
. Csesznok Judit Anna bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:
Szili Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Szili Péter ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:
Lovászi-Tóth Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Lovászi-Tóth Ádám ügyvéd)

A per tárgya: közigazgatási jogkörben okozott kár megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
ővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.670/2018/5/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
ővárosi Törvényszék 19.P.22.554/2016/14.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 88.000 (nyolcvannyolcezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak külön felhívásra 279.200 (kétszázhetvenkilencezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2009. május 15-én a Hivatal (a továbbiakban: alperes jogelődje) Közvetlen Támogatások Igazgatóságához kompenzációs támogatás kifizetése iránti kérelmet nyújtott be. Az alperes jogelődjének mint közigazgatási hatóságnak a támogatásra jogosultság tárgyában hozott, az elsőfokú elutasító határozatot

helybenhagyó másodfokú határozatát a közigazgatási és munkaügyi bíróság 2013. október 8-án kelt határozatával az elsőfokú határozatra kiterjedően - annak hiányosságai miatt - hatályon kívül helyezte és az alperes jogelődjét új eljárás lefolytatására kötelezte.

- [2] Az alperes jogelődje a 2014. május 26-án meghozott újabb határozatában a felperes kérelmének részben helyt adott, és 12.844.229 forint támogatási összeget állapított meg részére, amelyet 2014. május 29-én fizettek ki.
- [3] A felperes vitatta a támogatás összegét, mivel a Tanács 73/2009. EK rendelete 29. cikk (2) bekezdése szerint az ügyintézési határidő már 2010. június 30-án eltelt. Ezért keresetet nyújtott be a határozat ellen, amelyben kérte annak megállapítását, hogy az alperes jogelődje az ügyintézési határidőt túllépte. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és indokolásában megállapította, hogy ugyan az alperes jogelődje az ügyintézési határidőt elmulasztotta, ez azonban az ügy érdemét nem érintette.
- [4] A felperes fizetési felszólítást küldött az alperes jogelődje részére 2.792.476 forint késedelmi kamat megfizetése tárgyában. Az alperes jogelődje 2016. március 23-án kelt levelében tájékoztatta a felperest arról, hogy a normatív támogatás utólagos kifizetése esetén a támogatottnak kamat nem jár.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében 2.792.476 forint tőke, a követelés behajtásával felmerülő 327.574 forint költség, valamint 40 euró - az MNB késedelmi kamatfizetés kezdő napján érvényes hivatalos deviza középárfolyama alapján meghatározott - forint összegének megfelelő behajtási költségátalány megfizetésére kérte az alperest kötelezni.
- [6] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:548. § (1)-(4) bekezdéseire alapítva közigazgatási jogkörben okozott kártérítés címén terjesztette elő, hivatkozott továbbá a Ptk. 6:48. § (1) és (4) bekezdésére, a 6:2. § (3) bekezdésére és a 6:155. § (2) bekezdésére, megjelölte továbbá az Alaptörvény 22. cikk (2) bekezdését is.
- [7] Előadta, hogy az alperes a 2010. június 30-án esedékes kompenzációs támogatási összeget több évvel később fizette ki, a támogatási összeg visszatartása miatt pedig a késedelmi kamat összegével megegyező kártérítésre tart igényt. Hivatkozott arra is, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság határozatának alapján az ellenőrzési jegyzőkönyv hiányosságai az alperes részéről kirívó jogsértésnek minősülnek, amelynek alapján a támogatási igényét az alperes első határozatában teljes egészében elutasította. Ezt követően pedig 2014. május 26-ig tartott az a folyamat, amíg a rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárások befejeződtek. Álláspontja szerint a kérelem korábbi elutasításának alapjául

szolgáltató ellenőrzési jegyzőkönyv elkészítése során az alperes jogelődje a minimálisan elvárható gondosságot sem tanúsította, a jogszabály alapján közokiratnak minősülő jegyzőkönyv a tényeket nem a valóságnak megfelelően rögzítette.

- [8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- [9] Kifejtette, hogy a jelen jogviszonyban a Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 1. §-ának és 50. § (1) bekezdésének alkalmazásával a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) rendelkezései az irányadóak. Álláspontja szerint a felperes közigazgatási jogkörben okozott kártérítés iránti igénye nem megalapozott a régi Ptk. 349. § (1) bekezdése, valamint 355. § (4) bekezdése alapján, mivel a kárigény alapjául szolgáló pénzügyi támogatási jogviszony közigazgatási jogviszony, ezért a kamatnak a szerződéses pénztartozásra vonatkozó Ptk.-beli szabályai nem irányadóak. Ezzel összefüggésben eseti döntésekre is hivatkozott.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [11] A felperes keresetét a Ptké 1. §-a és 50. § (1) bekezdése alkalmazásával a régi Ptk. alapján vizsgálta. Rámutatott, hogy a felek között nem a régi Ptk. 1. §-a szerinti polgári jogi jogviszony, hanem a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szerint értékelendő közigazgatási jogviszony jött létre.
- [12] Kifejtette, hogy a régi Ptk. 349. § (1) bekezdése értelmében az államigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősség kimentési és felróhatósági alapú, a közigazgatási jogkörben eljáró szerv pedig akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy az ügyben eljáró tisztviselő úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Azzal érvelt, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a bizonyítékok téves mérlegelése, a jogszabályok téves értelmezése és alkalmazása önmagában felróható magatartást nem alapoz meg, és az alperes jogelődje részéről kirívó jogsértés nem volt megállapítható. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy a bizonyítékok eltérő mérlegelése, az ezen bizonyítékok alapján hozott döntés ugyan később tévesnek bizonyult, ez azonban nem alapozza meg az alperes kártérítési felelősségét.
- [13] A Tanács 73/2009. számú EK rendelete 20. és 29. cikke alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes részére mindaddig nem volt kiutalható a támogatás, amíg erről jogerős határozat nem született, annak előfeltétele pedig a közigazgatási eljárás jogerős befejeződése volt. Mivel pedig a jogerős közigazgatási döntés 2014-ben született meg, és annak alapján a felperes a támogatást meg is kapta, az alperes nem esett késedelembe a támogatás kifizetésével.

Figyelemmel arra, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség feltételei közül több nem is valósult meg, valamint az alperes jogelődjének késedelme sem volt megállapítható, a keresetet elutasította.

- [14] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [15] Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy jelen ügyben a régi Ptk. szabályait kell alkalmazni a Ptké. 1. §-a és 50. § (1) bekezdése értelmében.
- [16] Azzal is egyetértett, hogy a régi Ptk. 349. § (1) bekezdésében szabályozott államigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősség kimentési és felróhatósági alapú rendszerére tekintettel a perben a felperesnek kellett a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján azt bizonyítania, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított, és ezzel okozati összefüggésben érte őt kár. Ennek bizonyítása esetén pedig az alperes akkor mentesül a felelőssége alól, ha bizonyítja, hogy az ügyben úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.
- [17] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a területalapú támogatásokkal kapcsolatos ügyintézés során az alperes jogelődje közigazgatási jogkörben eljárva hozott határozatot. Ennek kapcsán a felek között nem a régi Ptk. 1. §-a szerinti polgári jogi jogviszony, hanem a Ket. szerinti közigazgatási jogviszony jött létre, amelyben pedig az irányadó közigazgatási eljárási szabályok, továbbá az Európai Unió közösségi szabályok nem írnak elő az alperes számára késedelmi kamatfizetési kötelezettséget, ebben a körben hivatkozott a Kúria Kfv.I.35.348/2011/4. számú eseti döntésére.
- [18] Kiemelte, hogy a felperes az őt ért kárt a visszamenőlegesen megállapított többlettámogatás után járó késedelmi kamat összegében jelölte meg, ehhez képest a bekövetkezett kára tekintetében többlettényállási elemet nem adott elő. A támogatás után járó késedelmi kamat kárként azonban nem merülhetett fel, hiszen a visszamenőlegesen megállapított többlettámogatás után az alperesnek nem kellett fizetnie késedelmi kamatot a fent kifejtettek szerint, így emiatt a felperest kár nem érte. Utalt arra is, hogy a többlettámogatást eleve csak meghatározott célra fordíthatta volna a felperes, azt befektetésként nem hasznosíthatta.
- [19] Indokolása szerint a felperes nem hivatkozott arra sem, hogy egyfajta káratalányt vagy általános kártérítést kívánt érvényesíteni ezen összeg erejéig. A régi Ptk. 359. § (1) bekezdésében írt általános kártérítés feltételei álláspontja szerint nem állnak fenn, az esetleges bizonyítási nehézségek még önmagukban nem alapozzák meg az általános kártérítés megfizetésére vonatkozó igényt. A felperes által megjelölt késedelmi kamat továbbá a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján sem a felperes vagyonában beállott értékcsökkenésnek, sem elmaradt vagyoni előnynek, sem kárpótlásnak vagy költségnek nem tekinthető.

- [20] Nem osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását abban a tekintetben, hogy az alperes nem esett késedelembe a támogatás kifizetésével, illetve nem követett el kirívó jogsértést. Álláspontja szerint a közigazgatási határozat alapját képező helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv tartalma és hiányosságai túlmutatnak a bizonyítékok téves mérlegelésén és a jogszabályok téves értelmezésén, és összességében megalapozzák a kirívó jogsértést, illetve az alperes jogellenes és felróható magatartását. Megállapította azt is, hogy az így meghozott jogszerűtlen közigazgatási határozat alapján a felperes nem jutott hozzá a Tanács 73/2009. EK rendelete 29. cikk (2) bekezdése és 20. cikke értelmében a támogatás összegéhez a jogosultsági ellenőrzések lezárultát követően 2010. június 30. napján. Azonban mivel a kártérítés törvényi tényállási elemei közül a kár bekövetkezése hiányzik, ezért bár az alperes jogelődje jogellenes és felróható magatartást tanúsított, a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [21] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - kérte annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen keresetének helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [22] Megsértett jogszabályhelyként a régi Ptk. 349. § (1) bekezdését, 359. § (1) bekezdését és 360. § (2) bekezdését jelölte meg.
- [23] Álláspontja szerint a közigazgatási ügyben született kúriai döntésre hivatkozás jelen perben nem releváns, mert ez a per polgári bíróság előtt zajlik, tárgya polgári jogi igény érvényesítése, a felek között fennálló jogviszony - szerződésen kívül okozott kárból eredő kötelelem - polgári jogi jogviszony. Hivatkozott az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésére, amely szerint mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.
- [24] Előadta, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár érvényesítésének sajátossága, hogy felételezi a közigazgatási jogviszony mint alapjogviszony meglétét, kárigény másképpen nem is érvényesíthető, ezért arra hivatkozással nem lehet kizárni a régi Ptk. 360. § (2) bekezdésének alkalmazását, hogy a felek között közigazgatási jogviszony volt, mert ez annak az általános kimondását jelentené, hogy a késedelmes teljesítésre vonatkozó szabályok a régi Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti jogcím esetén nem alkalmazhatóak. Szerinte egyébként ez indokolatlan különbségtételt jelentene a polgári jogviszony alanyai között, az államnak kedvező módon.
- [25] Álláspontja szerint a kár bekövetkezése bizonyított, hiszen a pénzösszeg késedelmes megfizetése önmagában kárt okoz a régi Ptk.

301. § alapján, amit álláspontja szerint az állam közigazgatási jogviszonyban bekövetkezett késedelve esetén is alkalmazni kell, mert ellenkező esetben az egyértelműen és indokolatlanul az államnak kedvez.

- [26] Kiemelte, hogy az általa állított kára bekövetkezett, neki ugyanis 2010 júliusa és 2013 novembere között annyi információja volt, hogy kérelmét teljes egészében elutasították, és arról nem tudott és nem is tudhatott, hogy a jogvita végén támogatást fognak-e a részére megítélni, és ha igen, mekkora összegben, így annak konkrét felhasználási lehetőségét bizonyítani lehetetlen.
- [27] Utalt arra, hogy téves az a megállapítás is, hogy a támogatás felhasználása célhoz kötött, ugyanis a területalapú támogatás igénybevételének egyetlen feltétele, hogy a mezőgazdasági területeit a termelő megfelelő állapotban tartsa, és ha ezt a feltételt teljesíti, akkor a támogatás jár neki, a támogató pedig a későbbiekben semmilyen módon nem ellenőrzi, hogy a területalapú támogatást mire fordítják. Az pedig egyértelmű, hogy a perbeli időszakban el volt zárva a támogatási összeg hasznosításától, amiből szintén az következik, hogy a felperesnek kára keletkezett. Mindezek alapján hivatkozása szerint elsődlegesen a régi Ptk. 360. § (2) bekezdése, másodlagosan az általános kártérítés szabályai alkalmazásának van helye.
- [28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását kérte, mert állítása szerint a felperes abban elmulasztotta a konkrét jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölését.
- [29] Érdemben a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint helyes a másodfokú bíróság azon érvelése, hogy a felek között közigazgatási jogviszony jött létre, és sem a közigazgatási eljárási szabályok, sem az uniós közösségi szabályok nem írnak elő kamatfizetési kötelezettséget. A felperes továbbá a késedelmi kamatnak megfelelő összegű kárát sem bizonyította, így megalapozottan került elutasításra a keresete.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [30] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [31] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és 275. § (3) és (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [32] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását

milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pont].

- [33] Az alperesnek a felülvizsgálati kérelemre vonatkozó alaki ellenkérelmével kapcsolatban a Kúria kiemeli, hogy – a felülvizsgálati ellenkérelemben írtakkal ellentétben – a felperes eleget tett a Pp. 272. § (2) bekezdésében foglaltaknak, a felülvizsgálati kérelemben megjelölte a jogszabálysértést és a megsértett jogszabályhelyet is: anyagi jogi jogszabálysértésként a kártérítési jogi szabályoknak a régi Ptk. 349. § (1) bekezdésében, 359. § (1) bekezdésében és 360. § (2) bekezdésében írt rendelkezései megszegésére hivatkozott. Erre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben bírálta el.
- [34] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet kizárólag anyagi jogi szabálysértésre hivatkozással támadta.
- [35] A Kúria előrebocsátja: helyesen állapította meg az első- és másodfokú bíróság, hogy az alperes jogelődje a közhatalom gyakorlására feljogosított közigazgatási szervként eljárva, az egységes területalapú támogatás igénybevételére vonatkozó jogszabályban meghatározott hatáskörét gyakorolva hozta meg a perben érintett határozatokat, azaz a felek között nem polgári jogi, hanem a Ket. szerinti közigazgatási jogviszony jött létre.
- [36] Egyetértett a Kúria a másodfokú bíróság álláspontjával abban is, hogy a felperesnek kára nem merült fel, ezért a keresete alaptalan. A régi Ptk. 301. § (1) bekezdése értelmében a késedelmi kamat a késedelem jogkövetkezménye, a felperes által igényelt támogatás kifizetése azonban a támogatási összeget megállapító határozat meghozatalát (2014. május 26.) követően nyomban megtörtént, így az alperes jogelődje nem esett késedelembe, azaz késedelmi kamatfizetési kötelezettség nem terheli, így ebből eredően a felperesnek ezen az alapon kára sem merülhetett fel. A Kúria megjegyzi: mivel a támogatás kifizetésére csak az alperes jogelődjének támogatási összeget megállapító határozata alapján kerülhetett sor, ebből következően az ezt megelőző időszakra vonatkozóan késedelmi kamat felmerülése – a kérelmet elutasító határozatokra figyelemmel, a kifizetéssel kapcsolatos késedelembe esés hiánya miatt – fogalmilag kizárt.
- [37] A felperes a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján kártérítés címén az általa állított károkozó körülmény folytán a vagyonában beállott értékcsökkenést, elmaradt vagyoni előnyt, az őt ért hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges költséget érvényesíthette volna. Kárként a késedelmi kamattal megegyező mértékű igényt – mint elmaradt hasznót – a felperes csak abban az esetben érvényesíthetett volna eredményesen, ha annak az

értékesített összegben való tényleges felmerülését hitelt érdemlően, ellenőrizhető adatokkal igazolja.

- [38] Bár a kereset a kártérítés egyik fogalmi eleme - a kár felmerülte - hiányában alaptalan, a felülvizsgálati kérelemmel összefüggésben a Kúria szükségesnek tartja megjegyezni: mindenben egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy ahhoz, hogy a késedelmi kamat kár (elmaradt haszon) legyen, többlettényállási elem fennállása szükséges. Azaz a felperesnek bizonyítania kellett volna, hogy a támogatási összeget annak korábbi elnyerése esetén befektette volna, vagy olyan célra használta volna fel, amelyre a támogatási kérelme elutasítása miatt más pénzüsszeget fordított, erre azonban peradat nem merült fel.
- [39] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett jogszabályoknak.

Záró rész

- [40] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű ügyvédi munkadíjból álló, általános forgalmi adót is tartalmazó felülvizsgálati eljárási költségét.
- [41] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján számított felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles megfizetni az állam részére.
- [42] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. május 19.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyarmathy Judit s.k. előadó bíró, Dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
HM